

Fagnotat

Til: UNE

Fra: Øyvind D. Øyen, fagavdelingen

Saksnr.: 22/1000-1

Dato: Endret 18.11.2022

Opphør av flyktningstatus etter utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e

1. Innledning

Utlendingsloven § 28 gir rett til anerkjennelse som flyktning med oppholdstillatelse (asyl) i Norge dersom man har en velbegrunnet frykt for forfølgelse eller står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, umenneskelig behandling mv. Denne rettigheten er i prinsippet av midlertidig karakter. Grunnen til at man får flyktningstatus er at man har behov for beskyttelse i Norge. Faller behovet bort, kan også flyktningstatusen falle bort. Dette kalles opphør av flyktningstatus.

Opphør av flyktningstatus reguleres av utlendingsloven § 37. Bestemmelsen oppstiller ulike grunnlag for opphør i første ledd bokstav a-f.

Etter § 37 første ledd bokstav e kan rett til flyktningstatus opphøre dersom det skjer endringer i asylgrunnlaget som gjør at flyktningen kan få beskyttelse i hjemlandet. Da har man ikke lenger behov for beskyttelse i Norge. Bestemmelsen sier at rett til flyktningstatus og asyl kan tilbakekalles dersom flyktningen ikke lenger kan nekte å nyte godt av hjemlandets beskyttelse, fordi de forholdene som førte til at han ble anerkjent som flyktning ikke lenger er til stede:

«Ved siden av tilbakekall etter § 63 kan status som flyktning og oppholdstillatelse etter §§ 28 og 34 også tilbakekalles dersom utlendingen:

...

e. ikke lenger kan nekte å nyte godt av beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av, fordi de forholdene som førte til at utlendingen ble anerkjent som flyktning ... ikke lenger er til stede ...»

Bestemmelsen gjengir flyktningkonvensjonen artikkel 1 C nr. 5 og skal tolkes på samme måte.¹ EUs Statusdirektiv (2011) har en lignende bestemmelse om opphør i artikkel 11 nr. 1 bokstav e.

Formålet med dette notatet er å gi en kortfattet fremstilling av reglene om opphør i § 37 første ledd bokstav e. Notatet redegjør ikke for UNEs praksis.² Fremstillingen er basert på Høyesteretts tolkning av bestemmelsen.³ Notatet viser også til Justis- og beredskapsdepartementets instruks til UDI om opphør, selv om instruksen ikke er bindende for UNE.⁴

---

¹ Høyesteretts dom 23. mars 2018 (HR-2018-572-A) avsnitt 27 og dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) avsnitt 40.

² Dette er internt informasjonsnotat for UNEs ansatte. Innholdet står kun for forfatterens regning.

³ Høyesterett har tolket bestemmelsen i dom 29. juni 2010 (HR-2010-1130-A – Rt. 2010 s. 858), dom 23. mars 2018 (HR-2018-572-A), dom 8. november 2018 (HR-2018-2133-A) og dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A).

⁴ Justis- og beredskapsdepartementet, GI-15/2020 – revidert instruks om opphør og tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse når beskyttelsesbehovet er bortfalt, jf. utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e og f (18.12.2020) – heretter «Justisdepartementets instruks G-15/2020».

2. Hensyn

- Surrogatbeskyttelse

Reglene om opphør bygger på prinsippet om surrogatbeskyttelse. Grunnen til at man får beskyttelse er at man ikke kan få beskyttelse mot forfølgelse i eget land. Internasjonal beskyttelse er en erstatning – et surrogat – for hjemlandets beskyttelse. Når situasjonen endrer seg slik at man kan få beskyttelse i hjemlandet, faller behovet for surrogatbeskyttelse bort. Da mister man også rett til flyktningstatus og asyl. Det er begrunnelsen for opphør.⁵

Reglene bidrar til å understreke at retten til asyl er forbeholdt de som har behov for beskyttelse. Dette er viktig for å bevare tilliten til asylsystemet. De viser også at beskyttelsen i prinsippet er midlertidig. Det gjør det enklere for stater å ta imot store grupper av flyktninger fra konflikter som antas å ha begrenset varighet.⁶

- Stabilitet og innrettelse

Reglene om opphør er ikke bare knyttet til behovet for surrogatbeskyttelse. De skal også ivareta flyktningenes behov for stabilitet og trygghet. Når de først har fått en asyltillatelse, skal de kunne innrette seg på opphold, selv om tillatelsen er midlertidig og må fornyes. Ifølge UNHCRs håndbok (1979)⁷ punkt 135 skal ikke flyktninger underlegges stadige granskninger som kan skade den trygghetsfølelsen som internasjonal beskyttelse er ment å gi. Høyesterett konstaterte i dommen fra 2010 (HR-2010-1130-A) avsnitt 42 at hensynet til innrettelse var et av formålene som konvensjonen skal ivareta. Det ble stilt kvalifiserte krav til opphør for å ivareta «flyktningers behov for innrettelse».⁸

3. Vilkår for opphør

For å kunne bruke reglene om opphør må utlendingen ha fått innvilget flyktningstatus og asyl etter § 28.⁹ Reglene er de samme om flyktningstatus er innvilget etter § 28 første ledd bokstav a eller b.¹⁰

Etter utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e kan rett til flyktningstatus og asyl opphøre dersom utlendingen

"ikke lenger kan nekte å nyte godt av beskyttelse fra det landet utlendingen er borger av, fordi de forholdene som førte til at utlendingen ble anerkjent som flyktning [...] ikke lenger er til stede".

---

⁵ Dette fremgår av Høyesteretts dom 29. juni 2010 (HR-2010-1130-A) avsnitt 41, dom 23. mars 2018 (HR-2018-572-A) avsnitt 28 og dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) avsnitt 49.

⁶ Sml. Justisdepartementets instruks G-15/2020, punkt 2.

⁷ UNHCR, *Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection Under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees* (1979)

⁸ Dette ble gjentatt i dom 23. mars 2018 (HR-2018-572-A) avsnitt 39. I dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) uttalte Høyesterett i avsnitt 51 at behovet for innrettelse og forutberegnelighet var «et hensyn av betydning».

⁹ Slik er det også etter flyktningkonvensjonen. Opphør etter artikkel 1 C (5) forutsetter at personen har blitt anerkjent som flyktning ("has been recognized as a refugee"), se House of Lords, *Regina v. Special Adjudicator, Ex parte Hoxha (FC)* (2005), avsnitt 60.

¹⁰ Ot.prp.nr.75 (2006–2007) side 105 og Høyesteretts dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) avsnitt 41.

Ordlyden oppstiller to grunnvilkår for opphør:

- For det første må det ha skjedd en endring av asylgrunnlaget. De forholdene som førte til anerkjennelse som flyktning, er «ikke lenger ... til stede». De må ha «ceased to exist», som det heter i konvensjonen. Dette vilkåret har blitt omtalt av Høyesterett som et «endringsvilkår».¹¹

- For det annet må endringen ha ført til at flyktningen kan få beskyttelse i hjemlandet. Flyktningen kan ikke lenger «ikke lenger [...] nekte å nyte godt av» hjemlandets beskyttelse – «no longer [...] continue to refuse to avail himself of the protection of the country of his nationality». Dette vilkåret har Høyesterett omtalt som et «følgevilkår».¹²

La oss se nærmere på de to grunnvilkårene.

(1) Endringsvilkåret - forholdene er ikke lenger til stede

Tilbakekall forutsetter at de forholdene som førte til anerkjennelse som flyktning, ikke lenger er til stede. Grunnlaget for å innvilge asyl må ha endret seg.

- Det kan være en individuell eller generell endring.

Både generelle endringer i hjemlandet og endringer i flyktningens situasjon kan føre til opphør. Dette kommer an på asylgrunnlaget.

Individuelle endringer kan gi grunnlag for opphør, selv om det ikke har skjedd generelle endringer i hjemlandet. Det kan f.eks. tenkes at man får flyktningstatus fordi man blir forfulgt av en person og at denne personen dør, eller at man får flyktningstatus fordi man har konvertert til kristendommen og at man deretter konverterer tilbake. At individuelle endringer kan gi grunnlag for opphør ble slått fast av Høyesterett i dommen fra 2010 (HR-2010-1130-A) avsnitt 50. I denne saken hadde en iransk kvinne fått asyl i Norge fordi hun var lesbisk og risikerte forfølgelse på grunn av sin legning. Etter asylinnvilgelsen giftet hun seg med en mann og fikk barn i Norge. Norske myndigheter mente at hun ikke kom til å leve som lesbisk ved retur til Iran. Det hadde skjedd en endring. De forhold som førte til at hun ble anerkjent som flyktning var ikke lenger til stede. Høyesterett godtok at personlige endringer kunne gi grunnlag for opphør. Dette er også lagt til grunn i senere avgjørelser.¹³

- Endringen må være vesentlig og stabil.

For at flyktningstatus skal kunne opphøre må endringen være vesentlig og stabil. Dette fremgår ikke av ordlyden i loven eller konvensjonen. Men bestemmelsene har blitt tolket slik i norsk og internasjonal praksis.

---

¹¹ Høyesteretts dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) avsnitt 41, sml. dom 23. mars 2018 (HR-2018-572-A) avsnitt 28.

¹² Ibid.

¹³ Høyesteretts dom 23. mars 2018 (HR-2018-572-A) avsnitt 31, dom 8. november 2018 (HR-2018-2133-A) avsnitt 37 og dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) avsnitt 42.

Allerede i EUs Statusdirektiv fra 2004 ble det inntatt et krav i artikkel 11 nr. 2 om at endringene må være av «significant and non-temporary nature». Dette er videreført i statusdirektivet fra 2011.

I 2016 påpekte Justis- og beredskapsdepartementet i sine retningslinjer til UDI og UNE at endringen måtte være «vesentlig og av en viss varighet». Den kunne ikke være «kortvarig og forbigående».¹⁴ I et vedtak fra 2017 oppstilte UNEs stornemnd et «varsomhetskrav» i en sak om opphør på grunn av endringer av den generelle sikkerhetssituasjonen i Mogadishu i Somalia. Det var ikke tilstrekkelig at man ikke ville ha fått beskyttelse i dag. Det måtte legges inn en «sikkerhetsmargin ved at denne generelle endringen også må være av en viss varighet.» Hvor langvarig ville avhenge av konfliktens karakter i det enkelte land og hvilke endringer som hadde funnet sted.¹⁵

Kravet om vesentlige og stabile endringer er slått fast i flere avgjørelser fra Høyesterett. I dommen fra 2010 (HR-2010-1130-A) forutsatte Høyesterett i avsnitt 42 at endringene var av en viss styrke og varighet:

«Det er anerkjent at endringer i hjemlandet – for å ivareta flyktnings behov for innrettelse – må være av en viss styrke og varighet før tilbakekall kan skje.»

I en dom fra 2018 (HR-2018-572-A) uttalte Høyesterett i avsnitt 39 at det må ha skjedd en endring som er så vesentlig at beskyttelse igjen kan oppnås i hjemlandet. I tillegg må endringen ha stabilisert seg i rimelig grad, slik at utlendingen, som har innrettet seg på opphold i Norge, ikke returneres til en situasjon som lett kan ende i ny flukt og krav på flyktningstatus:

«I vilkåret om at forholdene som førte til anerkjennelse som flyktning "ikke lenger er til stede" – i konvensjonen "have ceased to exist" – ligger at det må ha skjedd en endring som er så vesentlig at beskyttelse igjen kan oppnås i hjemlandet. Men etter min mening er det også nærliggende å forstå vilkåret slik at den endringen som har skjedd, må ha stabilisert seg i rimelig grad, slik at utlendingen, som har innrettet seg på opphold i Norge, ikke utsettes for retur til en tilværelse som lett kan ende i ny flukt og krav på flyktningstatus ...»

Høyesterett påpekte i avsnitt 44 at vilkårene for tilbakekall var ikke en direkte speilvendning av vilkårene for å innvilge flyktningstatus etter § 28. Det var ikke nok å konstatere at flyktningen ikke lenger har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på vedtakstidspunktet. Den som har fått innvilget flyktningstatus, har oppnådd en «noe høyere» grad av trygghet:

«Samlet sett mener jeg at vilkårene for å tilbakekalle flyktningstatus og oppholdstillatelse etter § 37 første ledd bokstav e, ikke er en direkte speilvendning av vilkårene for å innvilge flyktningstatus etter § 28. Den som har fått innvilget flyktningstatus, har oppnådd noe høyere grad av trygghet enn den som ikke har fått det.»¹⁶

---

¹⁴ GI-04/2016 – instruks om tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse når beskyttelsesbehovet er bortfalt, jf. utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e og f (31.03.2016), punkt 5.1. De samme formuleringene er videreført i revidert instruks G-15/2020, punkt 5.1.

¹⁵ UNE stornemnd, vedtak om tilbakekall av flyktningstatus og midlertidig oppholdstillatelse (juli 2017)

¹⁶ Det samme påpekes av Høyesterett i dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) avsnitt 51: «De ankende partene ... har fremhevet at flyktningkonvensjonen også skal ivareta flyktnings behov for innrettelse og forutberegnelighet. Jeg er enig i at det er et hensyn av

I denne saken godtok Høyesterett at lagmannsretten hadde oppstilt krav om en «vesentlig og stabil» endring av sikkerhetssituasjonen på hjemstedet, se avsnitt 37 og avsnitt 45.

I en dom fra 2021 (HR-2021-203-A) gjentok Høyesterett i avsnitt 43 at endringen må være av en viss styrke og varighet. Dette betyr det samme som at endringen må være stabil og vesentlig.¹⁷

Kravet om styrke og varighet gjelder både for individuelle og generelle endringer. I dommen fra 2010 (HR-2010-1130-A) avsnitt 42 viser Høyesterett til dette kravet og uttalte at det også må gjelde «sikkerhetsmarginer» for endringer av personlige forhold.¹⁸

Flyktningstatus kan opphøre hvis det skjer vesentlige og stabile endringer som gjør at flyktningen kan henvises til en del av hjemlandet, såkalt *internflukt*, jf. utlendingsloven § 28 femte ledd. I så fall vil flyktningen kunne få beskyttelse i hjemlandet og vil ikke lenger ha behov for internasjonal beskyttelse. Dette fremheves av Høyesterett i en dom fra 2021 (HR-2021-203-A). Høyesterett påpekte at mulighetene for internflukt må kunne tas i betraktning ved opphørvurderingen. Skjer det relevante endringer som gjør at internflukt er tilstrekkelig trygt, kan flyktningen få beskyttelse i sitt eget hjemland. Formålet om surrogatbeskyttelse slår da ikke lenger til.

(2) Følgevilkåret – kan få hjemlandets beskyttelse

Endringen må føre til at flyktningen kan få hjemlandets beskyttelse. Eller som det står i loven: «ikke lenger kan nekte å nyte godt av» denne beskyttelsen.

Dette forutsetter at flyktningen ikke lenger risikerer forfølgelse eller andre overgrep. Det må være trygt å returnere. Da vil man i utgangspunktet kunne få beskyttelse i hjemlandet på linje med andre borgere. Som det heter i departementets instruks:

«For at opphør og tilbakekall kan skje, må endringene være vesentlige og av en viss varighet og innebære at utlendingens frykt for forfølgelse ikke lenger er velbegrunnet og han eller hun heller ikke står i reell fare for alvorlige overgrep ved retur.»¹⁹

4. Forholdsmessighetsvurdering

Det er ikke et krav om forholdsmessighet etter § 37 første ledd bokstav e. Dette ble slått fast av Høyesterett i en dom fra 2018 (HR-2018-572-A) avsnitt 51.²⁰ Myndighetene skal ikke vurdere om tilbakekallet utgjør et uforholdsmessig inngrep før det treffes vedtak om opphør. I stedet må myndighetene vurdere om det bør innvilges tillatelse på humanitært grunnlag etter § 38.

---

betydning. [...] Hensynet ivaretas ved at vilkårene for opphør ikke er et speilbilde av de vilkår som må være oppfylt for å få beskyttelse etter konvensjonens artikkel 1 A nr. 2.»

¹⁷ Se HR-2018-572-A avsnitt 40: «Jeg kan ikke se at formuleringen om at endringen må være «av en viss styrke og varighet» reelt sett har et annet innhold enn at endringen må være «vesentlig og stabil.»»

¹⁸ Sml. Høyesteretts dom 3. februar 2021 (HR-2021-203-A) avsnitt 43 og 51.

¹⁹ Justisdepartementets instruks G-15/2020, punkt 6 nr. 2. Dette er i samsvar med EUs Statusdirektiv (2011) artikkel 11 nr. 2, som sier at endringene må være så «significant and non-temporary» at «the refugee's fear of persecution can no longer be regarded as well-founded.»

²⁰ Sml. Justisdepartementets instruks G-15/2020, pkt. 4.1.

5. Unntak for «tvingende grunner»

Etter § 37 annet ledd skal det ikke treffes vedtak om opphør dersom flyktningen har sterke grunner («tvingende grunner») for å motsette seg retur til hjemlandet på grunn av tidligere forfølgelse. De får beholde sin flyktningstatus, selv om det er trygt å returnere:

«Oppholdstillatelse skal ikke tilbakekalles etter første ledd bokstav e [...] dersom utlendingen kan påberope seg tvingende grunner i forbindelse med tidligere forfølgelse for å avvise beskyttelse fra det landet utlendingen har statsborgerrett i ...»

Dette kan typisk gjelde flyktninger som har vært utsatt for veldig grove overgrep i hjemlandet og vil oppleve en retur som svært traumatisk. Bestemmelsen bygger på et tilsvarende unntak i artikkel 1 C (5) annet ledd, hvor flyktningen kan påberope seg «compelling reasons» for å nekte retur som følge av tidligere forfølgelse.²¹

Hva menes med «tvingende grunner»?

Forarbeidene sier at begrepet har samme innhold som «compelling reasons» i konvensjonen og at nærmere veiledning må søkes i UNHCRs anbefalinger, bl.a. anbefalingene fra 2003 punkt 20.²² Her står det bl.a. at unntaket er ment å gjelde flyktninger og deres familiemedlemmer som har blitt utsatt for grusomme former for forfølgelse og ikke kan forventes å reise tilbake. UNHCRs håndbok (1979) har lignende formuleringer i punkt 136.

EUs fagorgan på asylfeltet, EUAA (tidligere EASO), fremhever i sitt veiledningsnotat om opphør både at man må ha opplevd svært alvorlige former for forfølgelse, og at det vil være helt urimelig å henvise til retur.²³

6. Plikt til å treffe vedtak om opphør?

Må vi treffe vedtak om opphør dersom vi har en sak til behandling og vilkårene i § 37 første ledd bokstav e er oppfylt?

Bestemmelsen sier i første ledd at tilbakekall «kan» skje dersom vilkårene er oppfylt. Det taler for at vi ikke har en slik plikt. Flyktningkonvensjonen sier derimot at flyktningstatusen skal («shall») opphøre når vilkårene er oppfylt. Da lovgiver valgte ordet «kan», var det for å gi forvaltningen kompetanse til å avgjøre når det er hensiktsmessig å opprette sak og vurdere opphør. I noen tilfeller er det lite hensiktsmessig, f.eks. hvis flyktningen har fått permanent oppholdstillatelse.

---

²¹ Unntaket i artikkel 1 C nr. 5 ble innført for å sikre at ofrene for holocaust skulle få beholde sin flyktningstatus selv om det var trygt å returnere til Tyskland etter krigen. Unntaket gjelder bare statuttflyktninger etter art. 1 A (1), ikke flyktninger etter artikkel 1 A (2). Det har derfor ingen praktisk betydning i dag. Men lovgiver har ment at unntaket bør gjelde dagens flyktninger og har derfor inntatt en egen bestemmelse i loven. Det samme har EU, se statusdirektivet artikkel 11 nr. 3.

²² Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) side 106.

²³ EASO, *Practical Guide on the Application of Cessation Clauses* (November 2021) side 25: “[T]he persecution or harm suffered in the past must have been of such a serious nature and have taken such ‘atrocious forms’ that the person cannot reasonably be expected to return to their country. The reasons for refusing... must be so strong that it is utterly unreasonable to require the beneficiary to return.” Sml. EASO, *Ending International Protection: Articles 11, 14, 16 and 19 Qualification Directive (2011/95/EU) - A Judicial Analysis* (December 2016) side 39 og 40.

Forvaltningen er ikke forpliktet til å vurdere opphør i alle saker hvor det kan ha skjedd endringer i asylsgrunnlaget. Det ville kreve en systematisk gjennomgang av svært mange asyltillatelser. Både lovutvalget og departementet mente at en slik ordning ville bli svært ressurskrevende.²⁴ Ordet «kan» ble valgt for å gi forvaltningen en viss fleksibilitet. Dette bekreftes av høringsuttalelsene. UDI mente at det var positivt til at opphørsreglene ble formulert som «kan»-bestemmelse, slik at hensynet til fleksibilitet ble ivaretatt.²⁵ Men når det er opprettet sak og vilkårene er oppfylt, skal det treffes vedtak om opphør. Dette understrekes i departementets instruks til UDI.²⁶

7. Rettsvirkninger

Opphør kan skje lenge etter at asyltillatelse ble innvilget. Men det skjer ikke av seg selv. Myndighetene må treffe vedtak om det. UNE kan ikke opprette sak om tilbakekall. Det må UDI gjøre.²⁷

Hva innebærer opphøret?

Det viktigste er at er at du mister retten til flyktningstatus og asyl. Opphøret får bare virkning fremover i tid og påvirker ikke tidligere tillatelser. Du vil ikke miste andre tillatelser, f.eks. permanent oppholdstillatelse.²⁸ Opphøret er heller ikke til hinder for at du får flyktningstatus og asyl på annet grunnlag.

Hva skjer med flyktingens familie?

I utgangspunktet er det bare flyktingen som rammes av opphøret. Men i noen tilfeller kan ektefelle, partner eller barn få såkalt *avledet flyktningstatus* i medhold av § 28 sjette ledd, fordi de er i familie med flyktingen. Hvis flyktingen mister sin flyktningstatus, kan de miste sin avledede status.²⁹

8. Opphold på humanitært grunnlag

Dersom det treffes vedtak om opphør av flyktningstatus, må myndighetene vurdere på vanlig måte om utlendingen skal få opphold på humanitært grunnlag etter utlendingsloven § 38.

Hvis opphøret krenker retten til respekt for privatliv og familieliv etter EMK artikkel 8, skal det innvilges en tillatelse etter § 38.³⁰ Dette må vurderes konkret. Dersom flyktingens familie kan returnere samlet, vil det normalt ikke krenke familielivet. Flyktingen kan ha etablert et privatliv

---

²⁴ NOU 2004:20 s. 156-157 og Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) side 103 og 104.

²⁵ Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) side 105.

²⁶ Justisdepartementets instruks G-15/2020, punkt 4.1.

²⁷ Justisdepartementets instruks G-15/2020, punkt 5.2: «[UNE] kan ikke opprette sak om opphør/tilbakekall i en sak som UNE har til klagebehandling. Dersom opphør/tilbakekall skulle bli aktuelt på grunn av endringer ..., må UNE sende saken tilbake til UDI for vurdering av om opphørs-/tilbakekallssak skal opprettes.»

²⁸ UDI vil normalt ikke opprette sak om opphør i slike tilfeller, se Justisdepartementets instruks G-15/2020, punkt 3 og punkt 6 nr. 10.

²⁹ Justis- og beredskapsdepartementet, Instruks GI-04/2018 – *avledet asylstatus til familiemedlemmer der referansepersonens tillatelse skal vurderes kalt tilbake etter instruks GI-14/2016*, punkt 5, og UDI 2010-072 *Avledet flyktningstatus for familiemedlemmer*, punkt 7.

³⁰ Krenkelse av artikkel 8 gir ikke rett å beholde flyktningstatus og asyl, se bl.a. EMD, *Kaftailova mot Latvia* (storkammer 2007) avsnitt 51 og *Hoti mot Kroatia* (2018) avsnitt 121.

gjennom sitt opphold i Norge. Dette var tema for Høyesterett i en dom fra 2018 (HR-2018-2133-A). Høyesterett slo fast at flyktninger med midlertidig oppholdstillatelse (asyl) vil normalt ikke ha etablert et beskyttet privatliv etter EMK artikkel 8 nr. 1. Det samme gjelder ved fornyelse, med mindre oppholdstiden blir lang, se avsnitt 58. Har de derimot fått permanent oppholdstillatelse, vil de normalt anses som «settled migrants» og ha et beskyttet privatliv etter artikkel 8 nr. 1, se avsnitt 60. Spørsmålet blir da om vedtaket om opphør utgjør et uforholdsmessig inngrep i deres privatliv etter artikkel 8 nr. 2.

I saker som gjelder barn, må man vurdere om retur vil være i strid med hensynet til barnets beste i henhold til barnekonvensjonen artikkel 3.

9. Oppsummering

Utlendingsloven § 37 første ledd bokstav e gir grunnlag for opphør av flyktningstatus og asyl når det skjer endringer i asylgrunnlaget som gjør at flyktningen kan få beskyttelse i hjemlandet. Bestemmelsen skal tolkes i samsvar med flyktningkonvensjonen artikkel 1 C nr. 5 og gjelder uavhengig om flyktningstatusen er innvilget etter § 28 første ledd bokstav a eller b. Opphør krever at det har skjedd vesentlige og stabile endringer. Det kan være individuelle eller generelle endringer. Dette beror på grunnlaget for asyltillatelsen. Opphør kan også skje dersom det bare skjer vesentlige og stabile endringer i en del av landet, slik at søkeren kan henvises til internflukt. Endringen må føre til at flyktningen kan få beskyttelse i hjemlandet. Det kreves ingen forholdsmessighetsvurdering for opphør. Dersom vilkårene for opphør er oppfylt, skal det treffes vedtak om opphør. Et unntak gjelder der flyktningen har opplevd svært alvorlige former for forfølgelse og har sterke grunner for å motsette seg retur. Dersom det treffes vedtak om opphør, må forvaltningen vurdere om utlendingen skal få opphold på humanitært grunnlag etter § 38, f.eks. av hensyn til barn eller tilknytning til Norge.